

בת המעברה מזל חנונה:

לימודים
וחיים טובים

דרכי החיים. מזל עובדת כעוזרת באחד מבתי המרקחת של בני ברק, שוטפת בקבוקים ומשתתפת בכלכלת משפחתה.

הדרך הסמלית. הבוג הטובעני במעברה, מסמל בעיניה את כל הקפאון שבחיי המעברה. היא שואפת לעזוב את המקום.

הרחק, מעבר לים. לפתים קרובות היתה הילדה הקטנה מנסה לאמץ את עיניה ולשלוח את מבטה אל מעבר לאופק, אך ארץ היהודים לא נראתה לעין.

היא זכרה היטב את היום, בו פרצו המוני ערבים מכיכר השיק, שעטו לאורך הרחובות, בהם התגוררו בני משפחתה וידידיהם. הערבים השליכו אבנים, ניפצו חלונות, פגעו בכל אדם, שהעז לצאת אל הרחובות השוממים. מזל והוריה לא העזו לצאת אל הרחוב במשך יומיים. הם הגישו את התריסים בסחדם פן יפרצו הפורעים אל הבית.

הסערות הן הן שעוררו את יוסף חנונה לעזוב את טריפולי ולעלות לישראל. הוא מבר את ספינתו, ארו את חספיה הן מועטים של המשפחה — ובאחד הלילות הבהירים ניצבה מזל על סיפון אוניה והתבוננה באצבע האור הארוכה והדקה של המגדלור החיפאי, שסרק את השמיים המכוכבים.

מזל והוריה עברו את כל השלבים של חיי המעברה: תחילה התגוררה המשפחה באוהל. אחר כך ניבנו צריסים. אחר חות' קן במקום חשמל. באחד הימים הופסק החשמל: המעברה היתה חייבת כסוכי-כסף גדול למוסדות שונים.

הגשם נפסק זה עתה. ארמתה האדומה של מעברת בני ברק הפכה לבוץ כבד ורביק. אדם היה יכול לשאת בוץ זה על נעליו משך שבועות ללא כל תקוה להיפטר ממנו.

מזל נעלה מגפירגומי גבוהים. היא באה זה עתה מבית המרקחת בבניברק, בו עבדה, מיהרה לצרכניה כדי להגיע לשם לפני שעת הסגירה. לפני היכנסה אל צריפה בוססה מזל בשלולית-מים. המים שטפו את הבוץ מעל מגפיה. היה זה טכניס ברוך וחביב על וותיקי המעברה.

ואכן, מזל היתה וותיקה במעברה. היא התגוררה במעברת בני-ברק מזה חמש שנים — למן היום בו הניעה עם הוריה מטרפולי. היא עלתה לישראל בתקופה, בה האמינו עדיין רבים כי המעברות יפתרו את בעיית קיבוץ-הגלויות.

הבוץ שכיסה את דרכה היה בו משום סמל לדרכה של הנערה. בעוד שבני הארץ, הצברים, צעדו בביטחה על כביש החיים הסלול, הישר והחלק, היה על מזל לפלס לעצמה את דרכה בכוח הדביק, כשרגליה נתונות במגפיים הכבדים של העבר הכובל. כביש האספלט החלק היה רק חלום רחוק.

אחת מהחברה

מזל קיבלה את כל הקשיים בדבר המובן מאליו עד אשר נרשמה לבית-הספר של המזרחי בבניברק. שם פגשה בתי טריפולי הקטנה, זו הפעם הראשונה, בצברים בני-גילה, אשר לא הכירו את חיי המעברה.

מזל ראתה את התנהגותם של חבריה ללימודים ואת לבושם. היא האוינה לצחוקם הרונן, ובליבה גמלה תשוקה עזה: להיות לצברית. להיות לאחת מן החברה.

מבט אל האופק

מזל זכרה היטב את בית-הוריה הקטן, הלבן, אשר חלר נותיו נשקפו על-פני הים. אביה של מזל היה דיג. היא אהבה לסרוק את האופק בעיניה הגדולות-זוהרות: היא היתה מסוגלת להכיר את ספינות-הדיג של אביה בתוך ציודיג שלם.

בבית דיברה המשפחה איטלקית. בשוק דיברו הכל ערבית. אולם ההורים אמרו למזל הקטנה כי אין היא איטלקיה, אי ערבית. היא יהודיה. נאמר לה גם כי ארץ היהודים שוכנת

משך שנה ומעלה התנהגה מזל, שוחחה, התלבשה וצחקה ממש כמו שאר בני גילה. היא השתתפה בכל פעולות הביתה. היא אהבה לשיר שירי-עם ישראליים. ריקודי-העם הית, לרבי ריה את כל חיה. אך האם הצליחה להיות לאחת מהחברה? כן, היא הצליחה — כל עוד נימצאה בחברתם. אבל לאחר הלימודים היה עליה לשוב הביתה — למעברה.

מזל לא רצתה להזמין את ידידיה החדשים לצריף אשר במעברה. בהיותה במעברה הרגישה היא את עצמה כנערה אחרת, זרה להם. מוטב היה לה להתבודד. להשתרע על המיטה, לקרוא ספר, או לגשת לחדר-התרבות של המעברה.

אולם בשנה שעברה זמן קצר לפני סיימה את לימודיה בבית-הספר העממי, היו בחייה של מזל כמה שבועות של חיים חדשים ומקסימים: באותם שבועות כמעט והיתה מזל לצברית. יחידת הגדנ"צ שלה ביקרה בק בוך בית-אורן. לפני כן שמעה מזל על חייה-קיבוץ, אך לא נמשכה אליהם. עתה זכתה להכיר חיים אלה מקרוב.

היא עבדה, למדה והתגוררה עם נערים ינערות בני גילה בבתי-קטני-קטניה. כולם היו שווים. לא הו שם בני עיר, או בני-מעברה. רק צברים. היו אלה החיים האידיאליים.

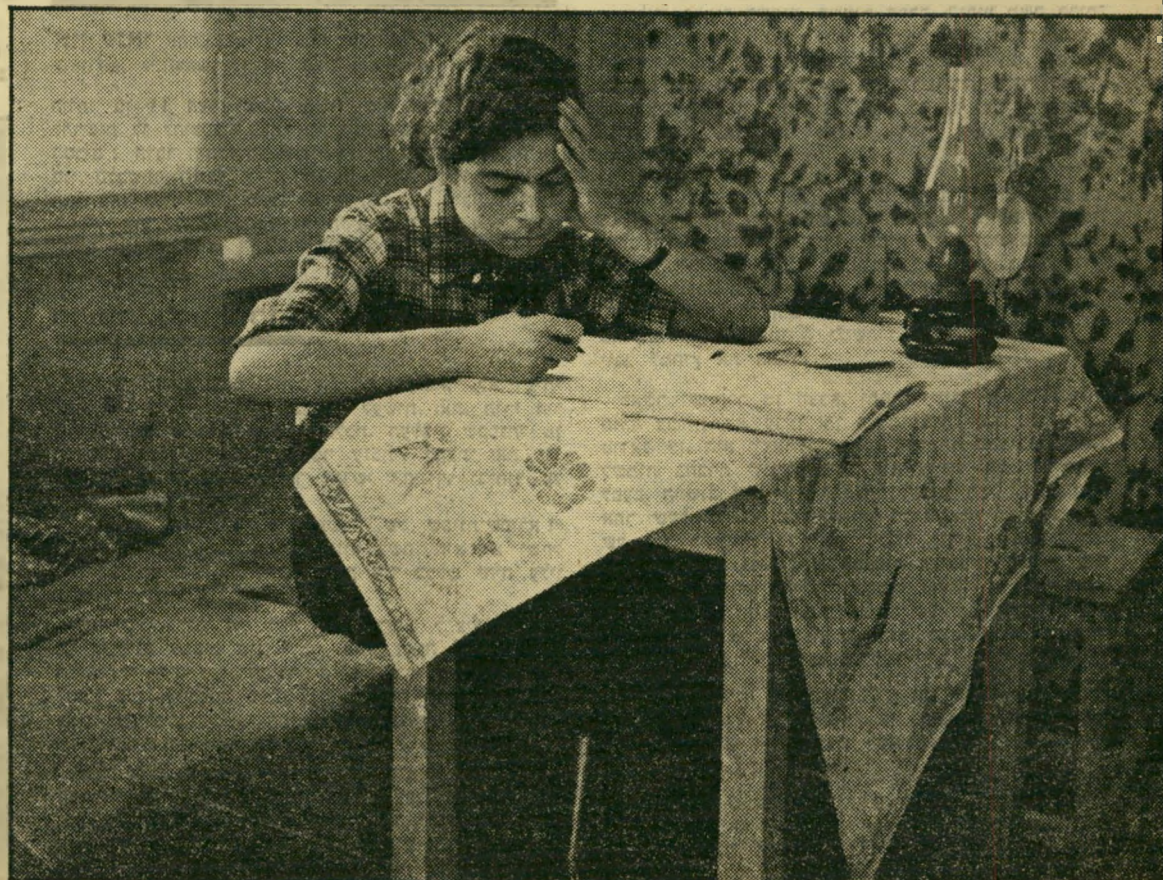
חלום חדשישן

בחדשים שלאחר מכן חלמה מזל על החיים הנפלאים בקיבוץ. היא הציקה להוריה ללא הפוגה, ביקשה מ מ להניח לה לעזוב את הבית. אולם ההורים לא אבו שמוע. הם רצו כי מזל תהיה לעירונית. היא נאלצה להישאר.

עתה כבר שכחה מזל את הקיבוץ. התרגלתי לחיים האלה. אמרה היא בחיך חלוש. אולם היא הצטרפה לתנועת הנוער העובד, אשר פתחה סניף במעברה. פעולות התנועה מילאו את כל זמנה הפנוי. השירים וריקודי-העם היו כילוי-הזמן היחיד שלה. רק לעתים רחוקות ביקרה מזל בעיר, או הלכה לראות סרט (היא ביכרה סרטים איטלקיים "מלאים חיים אמיתיים, עצב ואהבה").

אולם לצידי של החלום החדש נשאר החלום הישן: לעזוב את המעברה ביום מן הימים. היא רוצה לעבור העירה, ואף מתכוננת לתכלית זו: בבוקר היא עובדת בבית-מרקחת כדי לעזור להוריה. אחרי הצהריים היא משתלמת בכתבנות וקצרנות. היא לא החליטה עדיין אם לבחור בפקידות, או להיות אחות רחמנית. היא אומרת כי יש לה זמן רב לקבלת החלטה זו. תחילה יהיה עליה לעבור את השירות בצה"ל. זוהי הנטייה הרגילה של כל בני-גילה: לא לחשוב עכשו, לחכות עד לאחר השירות.

לא, היא לא תמהר להקים משפחה: "אני רוצה להיות חופשית, לעשות מה שארצה, ללכת לאן שארצה. אין היא מפרטת את תכניתיה ואת המקומות, בהם רוצה לעבור, לבקר. אולם דבר אחד ברור: בתום השירות הצבאי לא תחזור מזל למעברה — אם רק תוכל.

הדרך אל האור קשה מאד בשביל מזל חנונה. לאחר שנותק הדרם החשמלי של מעברת בני-ברק, בגלל חובותיה הכבדים, נאלצת מזל להכין את שעוריה לאור מנורת-נפט מפויחת. היא אינה רושנת: שעוריה-הקצרנות עתידיים להביאה למקצוע הפקידות.